

ANY VI

NÚM. 268

BARCELONA 13 OCTUBRE 1893

Si això d' Africa prospera,
é hi van aquells dos tinent
que 'm venen tan al darrera,
sense ni pensarmhi gens,
me 'n hi vaig de cantinera.

CRÓNICA DE LA SETMANA

AQUETS senyors rissenys s' han proposat *riffarsens* y 'm sembla que si no s' entornan aviat cap á caseta los *riffats* serán ells, perque una mica de brome- ta va bé, pero tan repetida y exagerada, cansa, y 'ls que n' estan aburrits, ara que n' es temps, han prés la de- terminació de repartir als moros bromistas uns quants *bolets*.

Ja ho han sapigut vostés. Lo moro *Kandor* compra- va d' amagatotis á Espanya las armas qu' havían de servir pera atacar als espanyols, y francament, en aixó no hi se veure ni 'l *candor* ni la decencia.

«Si es broma puede pasar» pero sinó, créguinme, d' aquí endevant al tal *Kandor* diguémlí *Condor*, qu' es un aucellot de rapinya, y estarém en lo cert.

¿Y de la barra del bajá que tingué una entrevista ab la general Margallo, qué m' en diuhén?

¿No troban que es lo colmo del cinisme proposar á tan brau militar espanyol que se li entregués un escrit, en lo que 's donguessin satisfaccions als moros qu' ha- vian insultat á Espanya?

No crech pér aixó que s' atreveixi á proposar may mes semblant desatino, perque 'l general *Margallo* que tè la mar de valentía y es un *gallo* que no 's deixa pi- car la cresta, li va clavar dos ó tres cops de bech, que, sino cuytà á fugir ab la qua entre camas, la ma del ge- neral fent *baixá* las calsas al *bajá*, hauría propinat á a- quest la surra mes salerosa que s' hagi donat en vida d' homes.

¿Satisfaccions nos demanan! No mes podém donarlos *ferro* y no pera curar als qu' estiguin anémichs, sinó pera sangrar als qu' ho necessitin.

Jo no puch compendre com s' atreveixen á buscarnos las pessigollas, uns homes que desde que neixen s' es- tán *morint*,—per algo 'ls diuhén *moros*—sabent que la paraula espanyol, canviant la a per i resulta *es-pinyol*, y que d' aquets pinyols que se 'ls han indigestat tan- tas vegadas, ne quedan encare uns quants millons dis- posats á *apinyolarlos*.

Lo nostre govern fins ara demostrava pels rissenys un carinyo paternal; tot ho arreglava per la vía diplo- mática.

En la actualitat no sé com deurá arreglarsho; pero si ha d' enviar alguna embaixada, creguim á mi, ja que tenim lo fret á sobre, envihi als moros, l' *embaixa- dor del hivern* ab un bon cargament de *castanyas*, qu' es fruyt del temps.

Tothom 'ns aconsella que no devém permetre mes que 'ls moros se 'ns pujin á las barbas, ó mes ben dit á coll-y-bé.

¡Hasta la premsa inglesa opina que no devém usar ab los rissenys cap classe de consideracions!

Encare que de lo que diuhén los de fora casa no cal ferne gayre cas.

Perque de segur, també, que 'ls rissenys opinan qu' hem tingut masses consideracions ab los inglesos, no escombrant á aquestos de Gibraltar.

No prenguéu consell de ningú, fem lo que á nosal- tres, interessats en la qüestió, nos sembli bé, y lo de- mes son trons.

Pero si hem de fer alguna cosa de profit, femla aviat, perque noto que 'l govern sempre que 's tracta de *Ká- bilas* ó *Kabilas* se fá molts tips de *Kabilar* (ab K y b) y per final no decideix res.

¿Qué? ¿tenen pòr per ventura 'ls nostres governants de que 'ls espanyols no estiguém ben resoltos á venjar los ultratjes que se 'ns han fet?

Vagin preguntant á tots los espanyols que duhen pel á la cara, y prompte tindrán una contestació ferma y categórica: «¡Llenya y fora!»

Las sangs de tots nosaltres bullen de rabia.

L' esperit bélich s' ha despertat hasta en las perso- nas mes fredas.

Un xocolater panxut, incapás de matar un ratolí, me deya ahir la tarde sortintli 'ls ulls del cap:

¡Ja veu Sr. Vidrieras si 'n soch de *gras*, donchs bé, si la dona 'm deixa anar á Melilla, me convertiria en un *Primi* Perque quan se 'm parla de! moros, la meva sang s' enverina y 'm sento...

No va poguer acabar. Lo que va sentirse, sigué un clatellot de la seva *costella* que no vol que s' enredi en política.

A mi aquets bulls d' ardor belich ja m' han causat mes d' un susto.

Perque vas pel carrer, capficat ab los teus negocis, y al tombar una cantonada t' esglaya una veu de marrá que crida:

«¡La patria crida qué feml
corrém, aném á ajudarla!»

—¿Ahont hem d' anar? pregunta un quan ha tornat en si, no havent sentit qu, es la patria qui 'm crida.

—¡A! Africa home!

—Menos mal. Me creya que la dona me anava de part.

!Hombre! á la familia que viu sobre 'l meu pis, no li va pegar la humorada l' altre día de cantar aquet be- lich rigodons, simulant los tiros ab tremendos cops pe- gats sobre la cacerolas d' arám.

Resultats de tot aixó. Que la sogra que per miracle va escaparse de la explosió de la Gran-vía, al sentit tant estruendo, cregué que 's tractava d' un altra bom- ba, y 'm va estar durant quatre horas ab una basca da- rrera l' altra.

Los calés ab l' excusa dels moros, donan música guerrera y tenen entradas á vessar.

¡Y es cosa de veure com s' engrescan los concurrents! Cantan, cridan y brassejan com endemoniats.

Lo dissapte passat vaig preguntar á un senyor que portat del seu furor bélich, m' estava fent un mal de cap horrorós pegant cops de cullereta á la copa de cris- tall que devant seu tenia y cantant ab tota la forsa dels pulmons:

—Dispensi. ¿Vosté si n' hi havia necessitat s' en hi aniria al Riff?

¡Ah, no senyor! Una cosa es cantar y un altre anarhi. Ca, barret no puch abandonar lo meu establiment de betas y fils! Un hom te dona y criaturas.

—Donchs aixis, me sembla que encare que no cridés tant ni piqués ab tanta furia no 's perdria res. Cregui que desde aquí no 'ls espantaré 'ls rissenys.

—Al que tinch á casa voldría espantar, que desde 'l día que vaig casarmhi, no hi tingut al seu costat, un moment tranquil.

Ben mirat los moros me tenen sense cuydado, sino que ¿sab? ella m' atabala tot lo día y á la nit quan arri- va lo seu cusi, surto jo en busca d' algún desahogo.

Devegadas pera esbravarme hi trencat dos ó tres vidres
d' un aparador pagant després religiosament lo seu im-
port. Me faig lo càrrech de que val mes que trenqui
vidres que 'l cap d' ella.

D' entussiasas com aquest que cridan y cantan pera
distreure 'l mal humor ne trobariam á milers.

Altres ho fan pera dar probas de valentia y si 'ls da-
van un arma se moririan de repent.

Altres catian per conveniencia.

—Veu— me deya avuy mateix l' amo de la casa— si
tots los moros tinguessin un ayre tan sossegat com
aquell qu' hem vist últimament per Barcelona ab pa-
letó de color de palla y tobollola al cap, un home s'
arriscaria... pero diu que n' hi ha de tan endiablats! Jo
no aconsallaré pas la guerra, perque si tothom s' en
anava á l' Africa no podría llogar los pisos.

També te rahó.

LLICENCIAT VIDRIERAS.

ULTIMATUM

de las *sesions marranas*, colecció de *censuras y protestas*, dirigidas als *Ravachols y pasteleros* que 'ls ajudan junt ab alguns *vots de gracias* als discrets defensors de la *tocineria*.

CONVOCATS altra vegada
en la cort de ca 'n Neguit,
los *tocinos* acordaren
sens tindreho de discutir,
donar un *vot de censura*
als que obrant d' un modo vil,
ab calumnias depravadas
los hi han dat un qué sentir.
Com també per demostrar
que no son desagrehits,
tributar justos aplausos
á los defensors y amichs
que ab desprendiment que 'ls hon-
han fet sacrificis mil (ra,
per una causa tan justa
y tan digne en tots sentits,
particularment als braus
qu' anaren /fins á Madrid!
á buscar una real ordre
(que encare está per cumplir).
Cada porch á sa manera
deixá consignat y escrit,
(com veurás, lector amable,
si es que segueixes llegint)
en un *album* fet exprés,
son modo de discurrir
referintse á la qüestió
de *matansa*... diu aixís:

CENSURAS Y PROTESTAS

Desde lo fons del meu cor
protesto contra 'l *diari*
aygualit y *estrafalari*,
que, obrant com Judas, traydor,
perque no li hem donat or,
sens vergonya ni pietat,
un diluvio 'ns ha abocat
de *calumnias xapuceras*,
y en proba que ho dich de veras
firmo abaix,

Un porch honrat.

Protesto severament
de las *trampas*, *raierias*,
chanchullos y *maulerias*
d' un indigne Ajuntament,
que vol que continuament
nós matin, sense conciencia,
sabent que es inconveniencia
en lo estiu per la salut
nostra carn que prompte put...

Un tocino de Valencia.

Una proba d' amistat
y al mateix temps, gracias mil,
dono al *Diari Mercantil*
per lo bé que s' ha portat,
noble y desinteressat
escampant lógica á doll,
quan lo *ganibet al coll*
la *codicia* 'ns apuntava,
ell tot sol nos defensava!

Una truja de Ripoll.

Per mes que 'm tingan per *crach*
censuro y protestar *dech*,
contra un *arcalde rebech*
que es de memoria algo *flach*;
reals ordres tira al *sach*
del olvit, dihent: M' *enrich*,
sens pensar, que algun fatich
del govern y un cop de roch
pot portarli semblant joch
indecent.

Un porch de Vich.

Gloria als nostres defensors
que ab *eloqüencia* y molt pit,
protestaren en Madrid
de los *Ravachols* traydors.
Gloria als valents oradors
que sense *vuydar la jerva*,
han lograt en justa guerra
desfer la infame esperanza
d' aquells que volen *matansa*
tot l' any.

Un porch de la terra.

Vot de *xiulada y censura*
á un Ajuntament sabata,
que aixís com l' industria mata,
matarnos també procura;
y tenint la closca dura,
va dir, en certa ocasió,
que, *abans farà dimisió*,
(per mes que porti un desordre)
que cumplir una real ordre!!

Un garri de Montmeló.

Vot de gracias al periódich
que 's titula LA TOMASA,
per demostrar al mes asa
que sab de la Higiene 'l *códich*,
puig sensat, just y metódich,
ha probat, mereixen forca
los *Ravachols*, sent gent porca

que á ciutat portan desditxas,
fent en tot l' estiu salsitxas!

Un tocino de Mallorca.

A los pobles y pobllets
del entorn de Barcelona,
gracias mil lo meu cor dona,
perque, obrant baix los seus drets,
als *Ravachols* indiscrets,
sense discutirho gayre,
donaren un gran desayre
secundant los bons intens
dels *tocinayres* prudentes.

Un tocino d' escombriayre.

Al bon *Ordre* de Figueras,
diari sabiamment escrit,
per lo bé que 'ns ha servit
dono un aplauso de veras;
puig de bonas á primeras,
dels nostres mals sentse duenyo,
un remittit ab empenyo
va insertar contra 'l *Xubasco*,
periódich que ve á se un xasco
per tots.

Un porch estremenyo.

A lo paperot *La Esquilla*
que 'ns posá en caricatura,
per venal y per trapella
li envio un *vot de censura*.

Un marrá de Cornudella.

Pagillo, *Empatx* y *Farnó*,
veus aquí tres concejals
qu' esperavan de debó
cobrar *xexanta mil rals*
sobre la nostra qüestió,
y 'ls xiula per *carcamals*

Un marrá de Collbató.

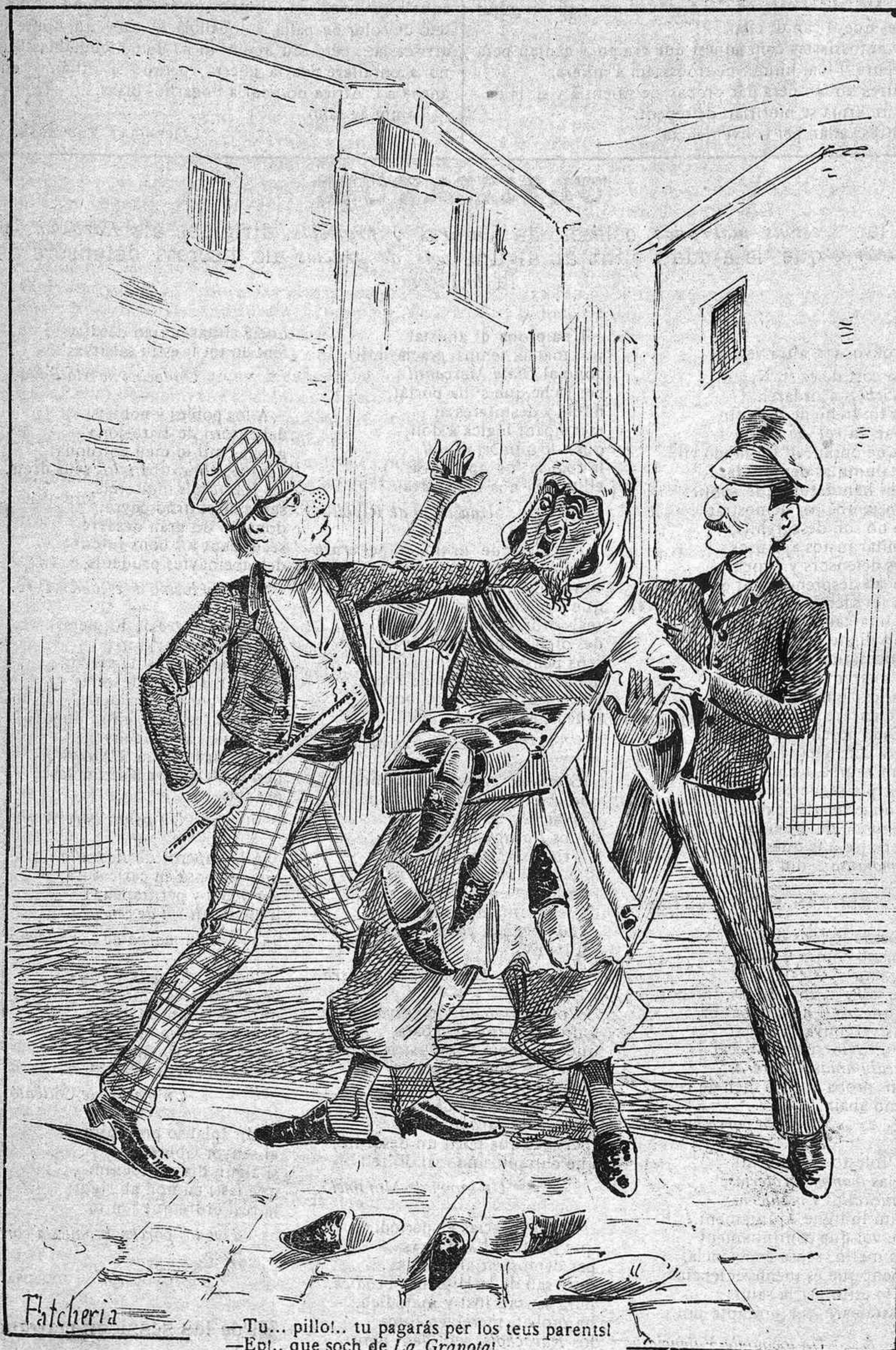
Un aplauso prevenim
al senyor Gobernador
si algún dia conseguim
que fassi cumplí ab rigor
la real ordre que tenim

Tots los porchs d' aquesta cort.

JOSEPH Mª CODOLOSA.

Fi de las *sesions marranas*

ACTUALITATS

ACTUALITATS

—De quina Kábila ets!
—De la del carrer de la Mare de Deu.

Corbelli

¡A MELILLA!

VAIG despertarme sobressaltat. —¿Qu' es aixó?—
vaig dir á la minyona que 's preparava pera
anar á la plassa.

—Es lo senyor Joanet del quart pis, que baixa l'es-
cala per anarsen á treballar y tot ho esbalota cridant
la manilla! la manilla!

—Ah, veja... ja ho entench... També ahir vespre pu-
java baladrejant de la mateixa manera... Vagi, vagi á
la plassa.

Ja 'ls explicaré:

Aquest senyor Joanet es un exaltat de mil dimonis..
un d' aquells homes que tot los impressiona; en lo pis
de casa seva están las parets plenas de retratos d' ho-
mes mes ó menos célebres, desde Napoleón primer fins
al cabo Gironés; darrera la porta de l' entrada del pis
n' hi ha un fa cinch ó sis días;.. es lo mes fresch, es lo
de 'n Pallás.

Ahir buscava 'l del general Margallo y no va tro-
barlo en lloch, pero 'm va dir que abans de vuyt días
lo possehiria, encara que l' hagués d' encarregar al
Africa. Si aixís com l' ha pegada per aquest cantó,
l' arriba á pegar per ser anarquista, hauria deixat al
héroe de la Gran-via á tres quarts de quinze.

També va dirme: —Miris, si no fos que 'm fa pòr
deixar la dona sola, me 'n aniria á Melilla ab un cis-
tella de cacahets, figas secas y un parell d' ampollas
d' ayguardent y seguiria als expedicionaris fins allí
hont arrivessin; pillos! quan me recordo que varen ser
ells los que van matar al rey don Rodrigo, després de
donarnos aquella pallissa qu' es coneix per la *batalla*
de las *Pirámides* (?), se 'm puja la sanch al cap, y ja
no sé lo que 'm faigl...

Ja he dat ordres á casa que si veig alguna figa de
moro, que á la Marieta li agradan molt, ella y figas
van per l' ull de l' escala; dátils tampoch ne vall veure
mes á casa, y ahir vaig fer llensar un parell de sabati-
llas que 'm va regalá un cosí meu que se 'n va anar á
l' Habana, solsament porque 'm sembla que son de
aquellas que venen aquells dos tipos que posan parada
á la porta del Teatro Principal y que he estat dos
días buscantlos pera preguntarlosi la seva opinió res-
pecte lo de Melilla, y, segons lo que m' haurían con-
testat, ja hi hauriam sigut.

Jo, per ferlo enfadar, li deya:—Pero, home, feuse
'l cárrech que nosaltres los hi hem invadit lo seu te-
rritori, y qu' allí es á casa seva; y que del mateix
modo que varem procurar treurels á n' ells, quan va-
ren invadir l' Espanya, de la mateixa manera, ells, se
creuhen ab lo dret de fer igual avuy que nosaltres som
los invassors.

Al arribar aquí, l' home ja no sab qué respondrer
mes que:

—Veurá, ells son moros y nosaltres som cristiáns y
per lo tant, som amos de tota la terra, porque Deu es
l' amo de tot y ells de Deu no 'n tenen.

—Sí, home, que 'n tenen.

—Jo li dich que no; que jo ho he llegit; ells tenen
per Deu á Mahoma y jo sé que Mahoma era un gitano
que traficava ab camells y sabia fer jochs de mans,
que ab aixó los va ensarronar.

—No, home, Mahoma es lo seu profeta. Deu es lo
mateix en totas parts.

—Miris, deixemho correr, qu' encara 'ns enfada-
ríam. Jo lo qué li dich que si quedava viuó avuy
mateix, demá feya com en Martinez Campos.

—Qué feya?

—Aná al Govern y dirli: —Donguim lo mando d'un
batalló que jo me 'l triaré, y fassi dí una missa per
l' ánima del Sultán

—Lo cor l' enganya, senyor Joanet.

—Y qué m' ha d' enganyar!.. Anava allí y ho pas-
sava tot á sanch y á foch fins trovar á n' aque'l hòch;
li tallava 'l cap, que 'l regalaria al Museo Martorell.
y me 'n duya totas las Lurías del seu harém, que diu
que n' hi han de guapíssimas, y cap á Espanya falta
gent; al ser aquí, montava una casa al carrer de la Mare
de Deu, m' arreglava ab los de la Higiene, y al cap de
poch temps tindria diner com sorra; quan ne tingués
molt, me 'n anava á la Reyna d' Inglaterra y li com-
prava Gibraltar, y tal com va fer 'n Comillas ab lo mo-
nastir que va regalá al Sant Pare, jo me 'n anava á
n' en Sagasta y li deya:—Tingui! aquí té lo que ab lo
seu talent y valor ha guanyat lo Sr. Joanet; fassin lo
que 'n vulga; després pagava tot lo deute de la Nació
y 'l del Ajuntament de Barcelona, y lo que 'm quedés
lo repartia als pobres.

—¿Y per vos que os quedariau?

—Jo?... rés; ja m' acontentaria ab que 'm fessin una
estátua y me la possessin al mitj de la Plassa de Cata-
lunya pera exemple de bons patricis ab un lletrero que
digués:

Aquest es lo senyor Joanet,
que ab un valor com un toro,
va guanyá al Sultán del moro
quedantse després tan fret.

Acabat de dirme aixó va deixarme correns, porque
va sentir que tocavan las vuyt y era l' hora d' entrá
á la impremta ahont travalla, y jo vaig quedá pen-
sant:

Vetaquí un illuminat, que, si aixís com l' ha dada
per aquí, l' arriba á donar per tirar bombas, era alló
de no poguer sortir de casa; al mateix temps que 'm
deya entre mí: de totas maneres bo es qu' hasta 'ls
espanyols benehits tingan entussiasme y demostrin
patriotisme, puig aixís será mes segur un cástich rigu-
rós qu' acabi ab las provocacions continuas d' aquets
eterns enemichs de la nostra patria.

SERRALLONGA.

CANTARS

De la terra á la tomba
tant sols hi ha un pás;
de la tomba á la gloria,
n' hi ha qui sab quants.

En lo llibre de ia vida
hi só trobat una errada,
diu: *ignocencia es virtut*
tenint que dir: *ignorancia.*

J. TARRÉ Y R.

MARIA DE MONTPELLER

Drama en quatre actes y en vers

del Sr. VALLS Y VICENS

Lo drama del qual ne dirém pocas paraulas, perteneix á un género que ja no crida l'atenció del públich, puig las corrents modernas van per senders enterament oposats á las aficions demostradas per lo novell poeta dramátich.

Lo Jurat dels Jochs Florals de Valencia 's veu que no va tenir en compte las condicions que deu reunir una obra dramática, pera dali la proba de distinció que va otorgarli, fixantse solsament en la part literaria que la trobém digna de lloansa relativa... y di-hém relativa, porque tampoch es adecuada del tot á la dramática d'avuy, hont lo ritme es molt diferent del adoptat per lo Sr. Valls y Vicens. Admetent lo que dit senyor nos ha volgut dar, parodiant alló de: *allá van versos donde va mi gusto*, rés tenim qué dir de la versificació de la obra, que resulta en nostre pobre concepte, digna de ser escoltada, per reunir totas las condicions que deu possehir pera calificarla de bona.

Referent á la *trabazón* de la obra, tot seguit s'hi nota falta de coneixement escénich y poca travessura en l'art de sorprendre al públich ab cops inesperats, tan necessaris avuy en que lo gust estragat del públich necessita sensacions pera no fastidiarse en la butaca escoltant versos, com s'aburreix soberanament escoltant los dels certámens; y això qu' allí no li costa cap quarto.

Tampoch necessitava lo Sr. Valls tants personatges pera confeccionar lo seu drama, puig á mes de que distreu l'atenció del espectador, fa que intervingan en la trama actors faltats de condicions qu' acaban de desvanixe l'il·lusió del públich.

De tots modos, y jutjant en conjunt, la primera proba dramática del Sr. Valls y Vicens, resulta una obra regular, lánguida, es vritat, pero al menos no s'hi notan exabruptos com en altrás, que, á pesar d'aixó, son aplaudidas y fins ponderadas per los amichs que 'ls autors tenen en aquesta prempsa, bona part de la qual, al judicar un drama, comedia ó pessa, mira qui es l'autor pera parlarne bé ó mal, segons los graus de simpatía ó enemistat que li inspira.

Aquesta es la nostra opinió, ab la ruda franquesa qu' adoptém en los judicis, sempre despullats de passió, siga qui siga l'autor de la obra.

Los Srs. Bonaplata y Santolaria y la senyora Clemente (P.), se distingiren en lo desempenyo de *María de Montpellier*; molt principalment lo primer que doná reals al ben trassat paper de Monfort trasladat á l'escena ab gran maestria per lo Sr. Valls, qu' escoltá molts aplausos lo dia del estreno, sent cridat ab insistencia á las taulas per la distingida concurrència que omplia de gom á gom lo teatro de Romea.

PEPET DEL HORT.

¡A MATAR MOROS!

Lema: Aixequems'... y aneuhi.

A l'altra part del Estret
'ls moros diu que fan *morros*;
y 'l Govern (per quedar bé)
vol espinyalshi, jo conto.
'N Gamazo ja 'ns ha ofert
(sense ser seus) crech, molts *fondos*,
que de tant *fondos* que son
lo qu' es per mi ja 'ls hi dono)
á fi de fer *frente*, diu,
á una guerra ab 'ls *marrocos*.
Soldats forsuts (y forsats)
ja menjan galeta á bordo;
y á Melilla falta gent
á fer la *manilla* ó 'l *solo*!

Dels almogavers molts nèts
veteranos, mancos, coixos;
voluntaris d'aquell temps
vells, joves; hereus y concos,
per la Patria á l'uytar van
y al Govern prestan socorro.

De la Reserva oficials
y Generals dels mes *gordos*,
(que deixant ben *reservats*
fets d'armas per ells honrosos,
ab l'excusa de l'edat
y 'l valor se 'ls *maman dolsos*)
també sa espasa han ofert
al Govern per matar moros.

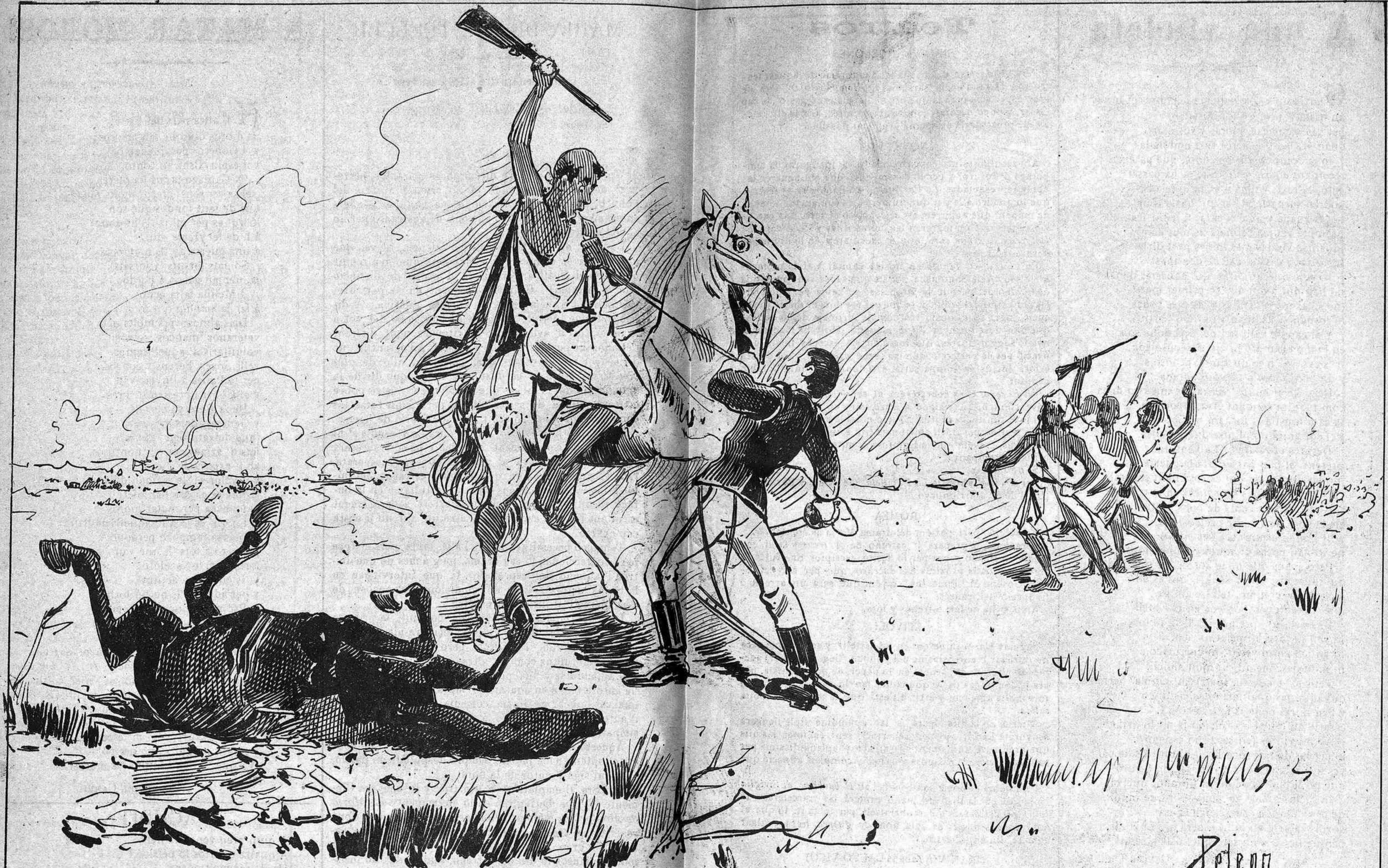
Lo qu' es jo á n' aquells de Riff
la ofensa tampoch perdono;
per aixó á tots 'ls que van
á revenjarse 'is adoro
y 'ls envejo sa actitud
y per admirá 'ls no 'm torbo.

Pró no hi puch anar porque
jo que no tinch molt de tonto
y un esprit... que ni 'l de vi
y unas mans (y peus) de bronzo,
si 'm presentés al Marroch
no deixaria un sol moro
(ni mora); 'n faria un *grá*...
un *grá* massa. Ab aixó trobo
qu' es molt milló, fet y fet,
que m' escorri, com m' escorro;
y no 'm mogui... ¡no per pó!
¡Es que 'm fan llástima 'ls moros!

PEPET DEL CARRIL.

ACUDIT

- A quin preu veneu la llet?
- A quatre quartos lo petricó.
- Ha de ser molt pura.
- Aixís, á sis.
- Es per un malalt.
- Donchs á vuyt.
- Bueno, pero la munyireu devant meu.
- Allavors, á dotze.

EPISSODI DEL DIA 2 DEL ACTUAL

Releon

A una viudeta

GLOTILDETA, ¿vols dirme per qué 'm miras ab trista y melancólica mirada?

per qué gemegas, ploras y suspiras quan vas per lo carrer tota endolada?

Jo ja comprench, hermosa, que pateixes recordant *aquell temps* que ja ha passat, pero, calmat, y digam si tas queixas podrán tornarte al ser qu' has estimat.

Ets guapa y jove encara, 'l temps cambia: prompte veurás calmats 'ls teus afanys...

¡quantas viudas mes lletjas jo 't diria tornadas á casa al cap de dos anys!

Ja sé lo que 'm dirás: qu' aquestas donas no han dut amor á n' lo primer marit, ¡no sigas tonta! ¡si hasta las mes bonas hi tornan si 'ls hi surt un bon partit!

Y al cap de vall, fan bé; una dona sola en lo mon sempre hi viu desconsolada, si 's casa ja 'n te un que l' aconsola, y un bon *consol* á totas os agrada.

Deixa fé al temps; veurás de mica en mica com t' anirá calmant eixa anyoransa, ta cara mústia 's tornarà bonica y 'l cor anirá omplintse d' esperansa.

Després estimarás, y la ventura present, al mal passat farà la guerra; ¡no ho duptis pas qu' es cosa molt segural! Hi ha tants homes *simpálchs* en la terral

Ne trobarás á cents de bons partits; ets guapa, rica, sense pretensions, y 'ls homes aspirants á ser *marits* ne troban pocas d' aquestas condicions.

Pero abans que no hi tornis, fés que 't diga qu' indaquis, miris, sápigas qui es ell: jo sentiria, créumo, tendre amiga, que 't plantessin la bleada en lo clatell.

Busca 'n un que no siga lleig ni maco, ni vell ni jove, ni pelat ni rich, ni antich en lo vestir, ni currutaco, ni molt desconegut, ni molt amich.

Veus jo (modestia apart) 'm sembla, hermosa, qu' aquestas qualitats totas las tinch, y ben mirat podrías se una cosa... casarte ab mi; si ho vols, jo ja m' hi avinch.

Ab mi viurás felissa, t' ho asseguro: jo per las donas, soch bo... ni un tros de pá! ves si 't faig pessa, si t' en faig, jo 't juro que no 't podrás de mi ni un punt queixá

Jo soch formal, no tingas por que mudi: de la vida que porto, estich cansat: si vols casarte ab mi... espera qu' enviudi, porque no sé si ho sabs que... soch casat!

OCLIME OILL.

ACUDIT

- Vosté 's cassador?
- Una sola vegada he anat á cassar.
- Ja comprench... no debia matar res y es vá fastidiar.
- Al contrari,.. Vareig matar á un guarda bosch.

Teatros

CIRCO BARCELONÉS

Pera ahir estava anunciada la inauguració de aquest teatro ab l' estreno de la sarsuela *El Honor militar*, obra de gran espectacle pera la que no s' ha planyut gasto de cap classe, tant en decorat, com en trajos, atrés, armas etc., etc., á fi de presentarla ab tota la propietat possible.

NOVETATS

Ab escullidíssima concurrencia 's va inaugurar la temporada d' hivern, y per lo desempenyo que obtingueren las obras representadas, *La Parentela* y *La Baldirona*, s' observá que lo quadro á la par que numerós, es sumament notable; de manera que augurém als estrenos en cartera, una execució superior, com lograren las obras ditas y *D. Alvaro*, *La Dolores* y *El señor cura*, que s' executaren en lo diumenge y dilluns últims.

En *La Dolores* debutá en nostra capital y ab la protagonista, la senyoreta Santoncha, artista que sense vení precedida de bombo per part de la Empresa, se captá per complert las simpatías del públich, ja que per sas dots de dicció y execució, lográ se la considerés com la primera de las actrius que han desempenyat dit personatge. Molt bé l' acompanyá lo senyor Borrás, qui lográ en las escenas finals una ovació per la perfecció que las sabé executar. Los demés actors, inclús la comparsaría, arrodoniren l' inmillorable conjunt.

En *El señor cura* coneixerem al señor Simó Raso, galán jove cómic, qu' estigué acertadíssim en lo desempenyo del jove tímit y candorós. Es una notable adquisició.

En resúm, per poch afortunats qu' estiguin los autors en sas obras, creyém que la Empresa d' aquest teatro farà una brillanta campanya.

S' ho mereix.

Per ara ja s' anuncia *La Pabilleta*, de Riera y Bertrán, y *¡Dios!* de M. Barrionuevo.

ROMEA

En secció apart, parlém del drama *Maria de Montpellier*.

Pera demá 's prepara l' estreno de *A treurer tacas*, comedia escrita en prosa per lo festiu escriptor Sr. Aulés, y pera la setmana próxima *Los aucellets*, que per ser del senyor Joseph M.ª Pous, 'ns creyém que será un arreglo ó traducció del francés.

Aixis s' ha de fer; estrenos y fora.

TIVOLI

Segueix *Garin* imperant en los cartells, y sens dupte pera no refredar l' entusiasme del públich (llegeixis favor) además d' alternar dos tenors en lo paper de protagonista, pera ara ja son dugas tiples que també fan lo mateix; logranthi tots molts aplausos y aixís dit está que la taquilla té molta salida.

Alterna ab la dita ópera la tan aplaudida tiple lleugera senyoreta Landy, ab son repertori, sent en totas las nits que pren part, sumament agasatjada y aplaudidíssima per sa magnífica veu, pasmosa agilitat y completa afinació que posseheix.

Pera demá anuncia son benefici ab *Il barbiere di Siviglia* en la que en la llió de piano cantarà las «carceleras» de *Las hijas del Zebedeo*; descubrintseli, per lo tant, lo que al anomenarse Landy es sols nom de guerra, frasse vulgar com se diu en lo teatro.

GRAN-VIA (abans CALVO-VICO)

Reformat per complert lo teatro, pera dissapte s' anuncia la inauguració de la temporada de hivern ab la companyia que dirigida per lo senyor Tutau ne forma part la reputada primera actriu senyora Mena.

Las obras de debut serán lo conegut drama *Ferreol* ó *El crimen de Granpré* y lo sainete *La Baldirona*.

UN CÓMIC RETIRAT.

QUESTIO FORCA

—Deixils anar! ja l' hem feta are!
—May mes 'ns emboliquém, ab tocinos.

Picherra

CARTA DEL MORO

A mans de 'n Lluís Millà.

MELILLA 12 de Octubre.
 Estimad amich: Sabrás
 que ja estich bé de la cama.
 Demá tornaré á agafar
 lo fusell y... ¡á matar moros
 cap á Sidi-Guariach!
 He rebut carta d' en Bernis
 y veig que s' han apujat
 las figas y 'l blat de moro;
 si 'l veus per 'quí, li dirás
 que vingui á véurem un día,
 (ara que hi portan de franch)
 que allí 's divertirà molt,
 que anirém á Tetuan,
 que hi ha unas moras molt cayas;
 que 'l sultan esta malalt
 y que á Frajana fan pessas,
 del *modestíssim Gumá*.
 Pero deixemnos de fástichs
 y aném á lo interessant:
 Corren uns vents qu' encostipan,
 la cosa 's va posant mal;
 aquesta nit á las dugas
 ló sargento m' ha cridat
 per ferme veure un llumet

que 's distingia molt clá
 dalt de tot del Gurugú,
 (un turó que no es mes alt
 que la montanya Pelada)
 Alló 'ns ha fet sospitar
 si 's tramava alguna cosa
 en contra dels cristians,
 y agafant la carrabina
 (qu' es del sistema Raspall)
 atravessant de puntetas
 las mezquitas, hem pujat
 al *Gurugú*; allí tres moros
 nos han vist, y remugant,
 han avisat á las kábilas
 de Beni-ka-li-ka-sar.
 Allí hem vist un espectacle
 que 'ns ha fet horroritzá:
 ¡un vaixell de la Península
 qu' estava desembarcant
 trenta mil fuseils pe 'ls moros!
 ¡Vés si n' hi ha per quedá blau!
 Y allí, á la trista claror
 d' aquell llum qu' hem vist brillar,
 he tingut ocasió bona
 de coneixe al criminal

que aixís traheix á la Espanya;
 ¡sabs qui es aquest truan?...
 Lo moro de las babutxas,
 aquell que ja fá tants anys
 que 's coloca allí á la porta
 del Teatro Principal.
 L' he conegut desseguida
 y ja l' anava á escanyar,
 sinó que 'l sargento ha dit
 que no ho fés, y jo... está clá,
 en Margallo ho ha sabut
 y avuy mateix escriurá
 á Espanya sobre un assumpto
 tant urgent, recomenant
 que 'l moro de las babutxas
 del Teatro Principal,
 dintre de pochos dias, fassi
 companyia á n' en Pallás.
 Si bé probats sos intents,
 la patria ho reclama ja.
 Si no 's fá aixó t' asseguro
 que 'ls del Riff s' ens rifarán.
 Espressions á n' als de casa,
 lo teu amich

PERE PAU.

Campanadas

Una agrupació lliberal de Badalona acaba de establir una societat ab lo laudable objecte de difundir la instrucció entre la classe obrera, prohibint al mateix temps tota discussió, dintre 'l local, de caràcter polítich ó religiós.

Devant d' un acort tan acertat, *El Centinela Badalonés* ha ensenyat altra vegada son clatell llanut y sas orelles de pam, dant lo crit d' alerta, puig ficantse en la paraula discussió, diu que 's podrá atacar la Religió Católica y no 's podrá defensar.

¡Ara vegil

De la mateixa manera, donchs, qu' es podrá alabar sense que ningú puga atacar-la.

Se veu que aquest centinella s' adorm molt sovint.

De tots modos creyém que farà mes bé als obrers la instrucció que 'ls regala dita societat, que las indulgencias que prodiga lo esmentat periódich á sos lectors.

Diu un colega que 'ls guardas de consums varen dar garrotadas á una pobre dona que ab un fill seu passava per la esquerra del Ensanxe.

Si aixó es vritat, no duptém que 'l nostre digne Gobernador, ja que no la comissió de consums, posará coto á tals demasías, evitant qu' algun dia, vista la repetició de semblants actes, lo públich 's fassi justicia ell mateix, cosa que deplorariam, com ara deplorém lo fet que 'l colega denuncia.

Lo Sr. Martinez Campos está casi restablert de las feridas rebudas en la revista militar última.

Celebrém la melloría del general.

Los demás militares ferits també, caminan á una prompte convalecencia.

La nostra enhorabona á tots.

A Sevilla las senyoras y senyoretas de la aristocracia han ressucitat aquestos dias la clásica mantellina espanyola.

Murió er zurtán!

Molts que duhen l' apellido *Pallás*, s' apressuran á fer constar que no eran parents del autor del atentat del carrer de la Gran-vía.

Está bé, homes, está bé!. Pero no 's descuydin al mateix temps de presentá las sevas fullas de serveys.

Sempre hi ha un *pitxor* en lo mon.

A Sevilla ha entrat en un assilo un mestre que sent relativament felis, va treure un premi gros de la lotería, que, ensenyantli á gastar diners, ara 's troba pitxor qu' abans de ser favorecut per la fortuna.

Per xó, jo, quan demano á Deu que 'm fassi treure la rifa, hi afegeixo: Si 'm convé.

Ell no ho devía dir y... mira.

Hem notat que la aplaudida actriu Dña. Concha Pallardó no figura en los cartells del Teatro Gran-Via en la categoria que li requereix, tant per la seva historia artística com per los lauros conquistats com á primera actriu del *Teatro Catalá* durant varias temporadas consecutivas.

No dubtém que ab lo seu treball 's conquistarà lo lloch que de dret li pertany, á la excelent intérprete de *Senyora y Majora, Lo plor de la madrastra, Lo Pubill* y moltes altrás creacions del nostre immortal Teatro.

Los pobres artistes cómich-dramátichs ja han comensat á pagar l'ocurrencia de 'n Gamazo que 'ls desmembra lo seu sou ab lo malhaurat dos per cent, que tal vegada los fassi bona falta á l'istiu, qu' están los teatros tancats, mentres lo ministre potser s'estiga mullant la panxa en algún balneari ab lo sach de nit plé de bitllets de banch.

No compreném aquesta distinció ab los pobres *operaris* del art dramátich, y lo no ferho estensiu als demés, també *operaris* de diferentas industrias; no sembla sino que lo ministre hagi pensat: aquets que son pochs y no fan huelgas, apretémlos, que los demés pot ser 'm darian algún qué sentir.

Si, si, mentres siga tou..., apretar!

¿CERTAMENS? ¡VE!

¡A! minyons, á la lluytal
 ¡Esgrimiú ben bé las plomas
 y olvideu vostres qué fers,
 deixeu pares, deixeu donas,
 dels fillets feu cás omís,
 enjegueu ben lluny la sogra
 y no menjeu en set días
 ni escudella ni carn d'olla;
 prepareu tots las cuartillas,
 invoqueu la *musa vostra*
 y llenseus á la batalla
 per guanyar *honors y gloria*

Aixís comensa 'l cartell
 de un certámen ¡cosa bonal
 en que lo premi millor
 es un raspall per las botas.

JOSEPH M.ª BERNIS.

LA PAQUITA

SONET

La Paquita es, companys, una xico
 bufona, aixeredeta, mol ben se
 treballadora, altiva, jove y ne
 en fi, qu' á mes de bona, es molt maco

Ja mes de deu vegadas m' ha dat po
 porque diu que no vol á cap poe
 —¡Perdó! jo li suplico Francisque
 perdona 'm no 't faré cap mes pato

Quan ab ella, á soletas, enraho
 no sé ni lo que 'm dich, ni ab res ati
 puig tant l'estimo, tant, qu' hasta adivi
 que 'm torno boig per ella, mico ó mo

Tot aixó qu' han llegit no ho diu ma bo
 ho deya un company meu bastant tano

SALVADOR BONAVÍA.

LA
 NO
 CA

UN ALBUM

Hem rebut de l'intelligent litógrafo D. Hermenegildo Miralles, un exemplar del album que ab lo titol de *¡A los toros!* ha editat dit senyor, havent corregut la part ilustrada á cárrech del idóneo llápis de 'n Perea que ja es sabut que en aquest rengló no coneix rival.

¡A los toros es un libre que honra los talleres del Sr. Miralles, qui no ha reparat en sacrificis de cap classe pera presentar lo que se 'n diu un treball acabat.

Consta la colecció d'una gran munió de peripecias de las que tenen lloch en la nostra característica *fiesta nacional*, desde el *encierro* hasta el *arrastre* formant un crescut número de láminas al cromo de delicadesa extraordinaria.

La circunstancia de figurar lo text en los tres idiomas; espanyol, francés é inglés, fa que dita obra tinga molta acceptació al estranger, puig tindrà la ventatja de no tenir qu'interpretars las sorts tauomáquicas pel dibuix solsament, ventatja que fins are, no l'havia presentada cap publicació d'aquesta classe.

Agrahim la deferencia que vers nosaltres ha tingut l'editor y al mateix temps doném la enhorabona al nostre ilustrat cólega que tan bé ha sabut sentar la seva reputació ab un treball lo mes acabat d'aquest genero que s'ha publicat fins avuy dia.

BIBLIOGRAFIA

Lo Sr. Joseph Campderrós, ha tingut la amabilitat de remetrens un exemplar de son juguet cómich titulat *Moneda corrent* que ab gran éxit s'estrená en lo teatro Romea en la nit del 6 Febrer passat.

Li remerciém l'envio.

Telegramas

Melilla, 10.—8 mati.—Apa! fa días qu'esperém la pallissa que 'ns heu promés,

BA-TI-BULL.

Id, 10.—9 id.—Tant 'ns duressin los dauils com tardarán á fernos correr per aquestas montanyas.

ARA-BA-BE.

Id, 11.—10 id.—Si no teniu fusells Maüser, ja os ne dexarém nosaltres.

TA-FI-LET.

Id, 11.—12 id.—Ara ho voleu dir al Sultan? Tanta por 'ns fa éll com vosaltres.

AIG-AL-NAS.

Id, 11.—1 tarda.—No 'ns vau treurer d'Espanya quan hi vam ser? Donchs per que os enfadeu si volém empaytarvos de casa?

SA-N-TRAIT.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

...✱...✱...✱...

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: ¡

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »
» atrassat.	0'20 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número 5.—LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

EN LO RIFF

Un moro que en lo día 2 varen matarli tota la familia: 17 donas y 49 criaturas

PARA LAS PERSONAS TIMORATAS

Si quereis libraros de cualquier enfermedad infecciosa como el **CÓLERA** depositad la confianza en el

AGUA DE AZAHAR (aygua naf)

preparada por D. ANDRÉS FAMADAS, de GERONA, que cura rápidamente los dolores de vientre, alivia el estómago y facilita la digestión.

DE VENTA EN TODA CATALUÑA y en LA ESCALA: MARTIN MAS.— Puerto, número 35.

COLEGIO UNIVERSAL

DE 1.ª Y 2.ª ENSEÑANZA

Incorporado al Instituto de esta Provincia

—Calle Ancha, 59—BARCELONA—

(Edificio «Niu Guerre») —

Primero en España en donde se enseñan todos los **IDIOMAS EUROPEOS**

Preparación para la carrera de **INTÉRPRETES.**

COMERCIO

Correspondencia comercial, Cálculo mercantil y Teneduría de libros—Clases de Teneduría é Idiomas de 8 á 10 noche.

Se admiten pensionistas, medio pensionistas, recomendados y externos.

LITOGRAFIA BARCELONESA

DE

RIBERA Y ESTANY

—5, SANT RAMÓN, 5.—Barcelona—

En dit establiment se fan á preus reduhidissims y ab la major promptitut, tota classe de impressos com son targetas, facturas, memorandum, sobres, membrets, etc., etc.

També se trobará un assortit inmens de cromos propis pera anuncis industrials, menús, programas, etc., etc.

Gran especialitat en carnets pera reunions y societats.